Taali men Burkina

Moyyindo Taali:
Iisaa Alahaji Jibiliira Jallo

- Conte 1 -

Mayde hunnduko

SEDELAN
Service d'Edition en Langues Nationales
Koudougou, Burkina Faso
2006
BurkinaDoc de Mil'Ecole : Textes en Fulfulde

Wadiino e jamaanuuji, kafay hakkunde hunnduko e hoddiraaɓem.

Nyannde gom hunnduko maayi. Suudu baaba noddondiri heɓa ufoo hunnduko yiitee. Wi'aa hinere jey ufude o. Hinere noddaa hollaa. Dum jaabii ɗum wi'i: "Wallaahi Alla, mi ufataa hunnduko." Ƴamaa ko saabii. Hinere holli ko saabii. Dum wi'i: "Yo koddal hunnduko cawtum. So mi nanii goddum na luuɓa, ni mi deyyinoo. De hunnduko jaaboo wi'a, en mbonii wadii lumngol. Anndi ɗume luuɓata ? Alla e ɗuum de mi sawtiino koddal hunnduko. So hawtii e muyde am du, mi ufoytaa hunnduko."

Suudu baaba wi'i gaɗa hinere saloke, ni yitere noddee wara ufowa hunnduko. Yitere yotii joodii. Ittaa fillanaa. Yitere wi'i ufoytaa hunnduko. Ƴamaa ko sabii. Yitere wi'i: "Na woodi ko saabii de mi ufoytaa hunnduko. Ko nji'um fu, yo mi deyyinto de hunnduko yoppa wi'a yitere am nde yi'i."

Suudu baaba wi'i gaɗa yitere saloke, ni noppi hollowee wara ufa hunnduko. Noppi hollowaa. Wi'i mayde anndi, bada ufowi hunnduko. Wi'aa ko saabii. Noppi wi'i: " Na woodi ko saabii de mi ufoytaa hunnduko. Ko nanum fu yo mi deyyinto de hunnduko wi'a noppi am ɗi, nani. Alla e ɗuum de haala am walaa e ufoyde hunnduko. Tewtee faa hannde."

Suudu baaba wi'i gaɗa noppi saloke, ni hoore noddowee wara. Hoore ittaa fillanaa. Hoore wi'i mayde anndi bada ufowi hunnduko. O yamaa ko saabii. O wi'i na woodi: "Do nji'an mi ko teddi, ko mi waawataa adude de hunnduko yoppa wi'a anndaa mballon kam ɗum yottoo e hoore, saboo yottoke e hoore ni timmii. Ndelle Alla e ɗuum de mi loƃƃaaka e ufude hunnduko."

Suudu baaba wi'i gaɗa hoore saloke ufude hunnduko ni njunngo nyaamo noddee wara. Junngo nyaamo wari joodii. Ittaa fillanaa. Junngo nyaamo wi'i nanay kaal. O yamaa ko saabii. Junngo nyaamo wi'i "Na woodi ko saabii. So neema warii, no wuliri fu, min artotoo e le'al. Na mi itta na mi yaara e hunnduko. So reedu heewii, ni hunnduko wi'a walliree ndiyam loota junngom. Junngo men lootee. Lootee faa laaɓa. Do nyaamdu heddinoo na takki fu takkitee. Ndelle wanaa min won ufoowo hunnduko. Tewtee faa hannde."

Suudu baaba watti hawriti. Huunde nde, walaa no waɗee. Gooto yoppi ɗaƃƃi haala. Dum hokkaa haala. O wi'i: "So ngoonga suudu baaba tewtata, ni nilana kuutol, saboo ko hunnduko nyaami fu yo kuutol hokkoyta. Wi'aakanaa nafondiroobe won pantondiroobe. Pantondiroobe leeɓi ufondirde. Alla e ngeele, nilanee kuutol de pantowon junngo nano. Suudu baaba yami ko saabii de o wi'i nano fantowee. Gorko men wi'i: "Nano fantete tilay, saboo subaka Alla fu, kam hoonoyta kuutol." Heddii kuutol e juungo nano ndewondiri ufowii hunnduko.

Ndelle ta en kaala yeegum koo huunduko njogiten.

Bukari Jallo

Taali men Burkina

Moyyindo Taali :
Iisaa Alahaji Jibiliira Jallo

- Conte 2 –

Ngaɗi ngakki

SEDELAN
Service d'Edition en Langues Nationales
Koudougou, Burkina Faso
2009

Voir aussi
dans BurkinaDoc de Mil'Ecole : Textes en Fulfulde

Waɗiino e jamaanuuji, yimɓe ɗido. Be koolondirɓe. Be koddubɓe. Koddal ngal woodi faa walaa narndi. Na ɓe ngorndi noon faa nyannde gom loonde dey gooto maɓɓe yewi. Keeɗooje ɓottaa paddoowaa nder ngesa ɗidaɓo o.

Na worndi noon faa ɗo tunnguuru fuɗowi nder heeɗoore daande loonde ndeen. Tunnguuru men lanyi faa woodi. Kaddi ngesa fu yo tunnguuru. Warowi ndu rimi. Illa ndu ɓenndi ɓennday, jom loonde wi'i keeɗooje loondem haajaa. Jom mbammbaawa wi'i o munya heɓa tunnguuru ɓennda. So ndu ɓenndii, ɓe njeɗonndiran paali mayru, o hewtan heeɗoore daande loonde makko.

Jom keeɗooje loonde salii ko koddom wi'i. Tilay hokkitee heeɗoore hunnduko loondem. O memi o memti, o hunngorii. Hoddiraaɓe memi memti, kunngorii. Kanko kaa heeɗoore daande loonde makko o haajaa. Hunnduko loonde du, heɓataako so wanaa tunnguuru

ɗoofaa. Tuunguuru du paalim ɓennday sakko soppete. Waande fu ɓuray nih.

Heddii tunnguuru soppaa. Jom loonde hokkitaa heeɗoore daande loondem. Jom tunnguuru adi paalim ɓenndi ɓennday liili e naange. Fu ɓoomi mbonnii; wooturu raw heɓaa sottaa.

Ko gorko men sotti tunnguuru ɗum heɓii ceede seeɗa. O joodii na o lima ɗe. Dow ɗoon jaadiiko oon yottii. Kam e ɓiyum ngondi. Do ɓe mbaalnorirta jam ɗoon ni ɓiiko turii adi seedere fecci, modi fecco wooto. Gorko jom tunnguuru fitti faa hooti dow de laa'ini. Wi'i fecco seederem haajaa.

Baaba suka wi'i tewtowan seedere wara hokkita o. O wi'i fe, fecco seedere makko o haajaa. Baaba suka wi'i walaa no waɗee. Jom seedere wi'i na woodi no waɗee. Baaba suka yamtinii faa woodi. O wi'i tilay suka huttee. Hoddiraaɓe maɓɓe cawrini kunngi. Ni ɓiɗɗo

huttaa, seedere ittaa e reedum. Heddii kam kaa mursiraa nih.

Ndelle so neɗɗo haɓii, ni sawroo.

Kummbo Jallo

- Conte 3 –

Ngorgu

Wadiino e jamaanuuji, debbo lobbo. Dagu makko e wodde walaa. Sukaaɓe worɓe ɗido du ngonnoo dagu muɓɓoy e ngorgu walaa. Kamɓe ndiiwondirta e suka debbo oon. Debbo o, mo ngorgu yiɗi waɗa gorum. Worɓe ɗido ɓe, anndudo moy ɓuri ngorgu e maɓɓe walaa.

Suka debbo noddi gooto maɓɓe wi'i na yiɗi ɓoy tawondira luuro ɓokki na lettugal wuro maɓɓe. O wi'owi suka gorko ɗidaɓo o du noon. Yeru ɓokki du e hulɓinaade jemma walaa. Laddeeru rimi ɓinngel ceccel de kiikiiɗe fu ɗoon jaayotoo. Sukaaɓe worɓe le anndaa tiiri laddeeru nduun.

Heddii suka debbo yehi naatowi luuro ɓokki na hediɗ sukaaɓe worɓe. Naange na saama, suka gorko gooto na yottoo. Tawi ndeen laddeeru du e ɓiyum njaayotonoo ɓokki ɗoon.

Bii laddeeru fijinii wiiti luuro ɓokki. Suka gorko yi'unoo ɗuum ni haandi. Doggi faddii luuro. Binngel laddeeru yottinoo ni ɓe kaamon-

diri. Fadde inniyo e warde, tawi ɓii laddeeru waati. Laddeeru fiiri faa hooti dow heɓa jippitoo dow suka gorko. Suka gorko tawi ndu dow. Be keɓondiri toon. Suka debbo na woni ley luuro na moosa. Suka debbo bodeejo coy, mo daande mbilla.

Suka gorko jaaltii laddeeru. Ndeen noon suka debbo wuytii wi'i:"Mi yi'ii ngorgu maa. Na mi ɗaɓɓe kootaa ko mi nilanoyte." Ni suka gorko adi laawol wurom.

Suka debbo anndunoo koo suka gorko woddoke, daasi laddeeru nanni e luuro ɓokki. O fukkii de o adi laddeeru ndu e ɓiyum, o deki dow makko. O yoppi lefol makko hoore na luuloo e dammbugal luuro ɓokki.

Ba jenngan seeda ni naa suka gorko didaɓo o, na wara. O yappataa o yawdataako. O yottii daande luuro ɓokki. O yi'unoo lefol suka debbo ni o haandi. Nde wootere ni o sorkii nder luuro. O tawi laddeeru na huufi suka debbo. O haami hoore laddeeru heɓa o

durwida ɗum. Laddeeru sonnyay latay. O annditi koo laddeeru waatilawii. Ndeen noon suka debbo ummii. Na moosa. Be kiirnondiri jam. Ni suka debbo na moosa.

Heddii o wi'i suka gorko hoota ko o nilanowan ɗum. Ndelle yidde jaalii kulol.

Saajo Bari

Taali men Burkina

Moyyindo Taali :
Iisaa Alahaji Jibiliira Jallo

- Conte 3 -

Ngorgu

SEDELAN
Service d'Edition en Langues Nationales
Koudougou, Burkina Faso
2006
BurkinaDoc de Mil'Ecole : Textes en Fulfulde

- Conte 4 -

Njuuraa e ɓiɓɓe ladde

Wa ɗiino e jamaanuuji, bojel e njuuraa. Rafo waɗi hitaandem. Walaa fu ɗo neema heɓee. Bojel yiiti hakkillo adi bootoorum naati ladde. O rewni jolloru ndiyam e haɓɓere buurɗi.

Bojel naatunoo ladde ni tawi ɓiɓɓe ladde na pija. O jooti ɓoy de o darii na o ndaara fijir-de muɓɓoy. Ba neeɓan ni ɓoy yami bojel noy de na wakkii bootooru. Bojel wi'i wakkaakii-naa bootooru heɓa so yoonde ɓalinii, ɓe ndogga ɓe naata.

E ndiyam ɗam le ? O wi'i so ɓe pijii faa ɓe ɗomɗii ni o hokkora ɓe, ɓe njara. E buurɗi ɗi le ? Mi fittana on nokkuure yaaja so hiiro moddii.

Bojel suuwi buurɗim e ndiyam dow dul-laangal ɓiɓɓe ladde. O adi ɓuurɗi leppuɗi o misi de o wi'i yoonde toɓii. Biɓɓe ladde ndoggi naati nder bootooru bojel.

Ni o worcitii bootooru. O tappi ɓiɓɓe ladde faa ɗiggi de o adi laawol wuro.

So o yehii yehii ni o yama: "Moy heddii!" So gootel jaaboke ni o tappa. Nih faa o wari ɓiɓɓe ladde fu, o wartiri o hokki wuroobe makko nyaami. O baantii wuroobe njuuraa du.

Reedu jemma hewtunoo ni njuuraa soosii findini bojel walla ɗum heɓowa teewu so naati ladde. Bojel itti fillanii o, no waɗi de heɓi

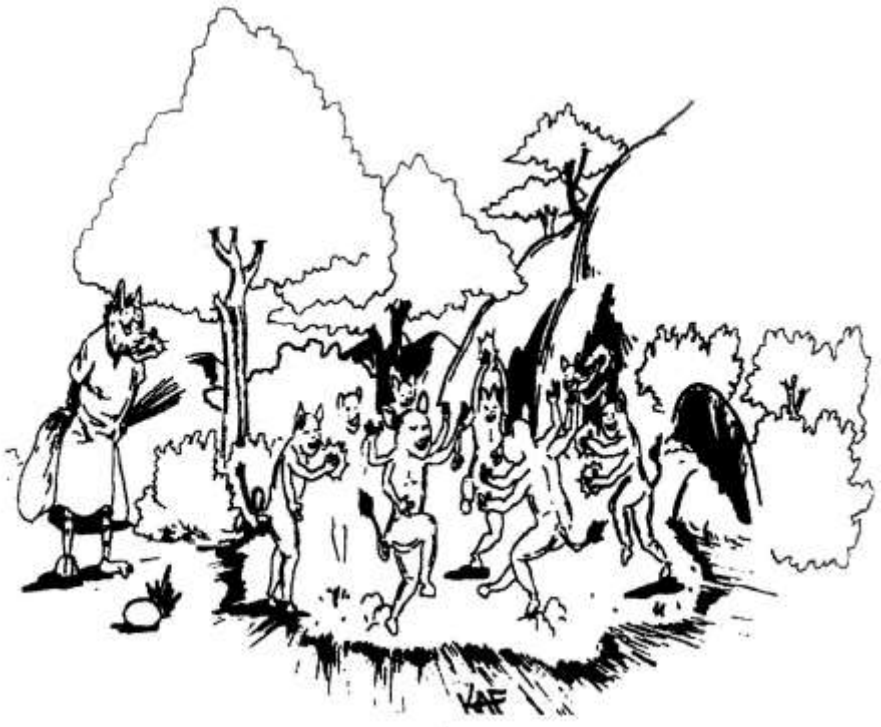

teewu. Njuuraa du wadowi noon. Tewti bootooru, ndiyam e buurdi.

Weetuno ni njuuro dilliri ladde. Tawi ɓiɓɓe ladde na pija. O nyallini ɓoy jam. Be njootondiri faa jootiiru yottii. Biɓɓe ladde yami njuuro ko yamunoo bojel.

Njuuro wi'i ɓe: "Mi haajaakanaa wattude buurdi di nder ndiyam do, de mi ada mi misa, mi wi'a on koo yoonde warii heɓa naaton nder bootooru am do." Illa njuuro yottinay de ɓiɓɓe ladde caaki njoppi njuuro na darii kam tan.

Njuuro adi bootoorum wakkii. Hulli hondude bootooru ɓoldu. Heddii o ɓotti kaaye o loowi ndu. Nanaa na o ummanii wuro.

Njuuro doomunoo ni fuddi yewnaade: "On kawrataa kam njaɓon teewu ngu! On ngarilaway ni ngu wayloto kaaye." Ni sukaaɓe ummii kawri o."Baaba wartii, baaba wartii."

Njottii, njaɓi bootooru. Bootal haɓitanoo ni tawaa kaaye. Nde wootere ɓiɓɓe njuuro

kawriti mbi'i: "Baaba yo kaaye ngaddandaa en." Njuuraa jaabii ɓe wi'i: "Mi haaliino; mi holliino on ko so on kawrilaway kam ni teewu ngu laatoto kaaye." Biɓɓe njuuro mbi'i: "Ngoonga! en kawrilaway baaba faa teewu laatoke kaaye"

Ndelle rafi hakkillo na metti.

Kummbo Jallo

Taali men Burkina

Moyyindo Taali :
Iisaa Alahaji Jibiliira Jallo

- Conte 4 –

Njuuraa e bibbe ladde

SEDELAN
Service d'Edition en Langues Nationales
Koudougou, Burkina Faso
2006
BurkinaDoc de Mil'Ecole : Textes en Fulfulde